

Emlékezés a fekete márciusra

2020 március 20. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Csak id? kérdése volt, mikor pattan el az a bizonyos hír.

Harminc éve történt. Igen, már három évtizede, hogy Marosvásárhelyen elszabadult a pokol, magyarok, románok estek egymásnak, öt halott és rengeteg sebesült maradt a csatatéren.

A történet bizonyos szereplői ismertek: *Süt? András*, akinek kiverték a szemét, a „Bolyait” keres? és agyonütni igyekv? falusi románok, valamint a cigányok, akik ne féljete, magyarok, megjöttek a cigányok! csatakiáltással végül eldöntötték az ütközetet. Ezek tehát a harminc éve megesett összecsapás mozaikkockái, de a teljes kép csak nehezen áll össze.

A fekete március el?zménye természetesen a decemberi puccs, amelyet egy ideig forradalom néven emlegettünk, de amelyr?l mára már világos, hogy valójában nagyhatalmi ösztönzés? bels? hatalomátvétel volt. A katonák a legtöbb esetben egymást l?tték, nem pedig titokzatos terroristákat vagy a Securitate állományát, amelynek tagjai közül az esesebbje addigra már demokratára váltott, és teljes g?zzel igyekezett befeketíteni tegnapi kenyéradóját, a pártállamot. Romániában 1990 els? három hónapjában kavargott minden, kevesen láttak tisztán. A kevesek egyike – hogy elfogultsággal ne vádoljanak, leírom – az akkor már jó ideje Magyarországon él? *Tamás Gáspár Miklós*, akinek cikkét elt?n?dve és hitetlenkedve olvastam akkoriban egy eldugott folyóiratban. TGM valami olyasmit írt, hogy korai még az öröm, Románia elmaradottságán, az elérhetetlen vidéki falvak helyzetén, a magyar–román gy?löleten a hirtelen támadt tisztító vihar, amit forradalomnak kereszteltünk, aligha segít.

Igaza lett.

Márciusban lényegében két eszmény miatt csaptak össze magyarok és románok Marosvásárhelyen. Magyar oldalon az önálló orvosi és gyógyszerészeti kar visszaszerzésének reménye munkált, az erdélyi magyar közösség abszolút legitim és logikus követelésként az önálló Bolyai-egyetemet, valamint az anyanyelv? nyelv? oktatás részbeni vagy teljes visszaállítását t?zte ki célul. A románok viszont Erdély elvesztését?l rettegetek, teljesen eluralkodott körükben a nézet, hogy a magyar katonák bevonulnak Romániába, és ehhez a helyi magyarság lelkesen asszisztál majd, mint 1940-ben. Mindehhez hozzá kell vennünk azt a lelki tényez?t, hogy a *Ceau?escu*-korszakot szinte mindenki diktatúráként élte meg. Miután a friss szabadság magyarokat és románokat egyaránt egyéni és közösségi jogainak gyakorlásával kecsegtetett, egyre inkább úgy érezhették, mások szabadsága sérti az övékét. Csak id? kérdése volt, mikor pattan el az a bizonyos hír.

Kincses El?d könyvéb?l és más visszaemlékezések alapján biztosan állíthatjuk, hogy a Securitate mindvégig irányította az eseményeket. Szempontjaikról, a beavatkozás mértékér?l csak sejtéseink lehetnek, de néhány dolgot azért tudunk. Egyrészt románként ?ket is elragadták a magyarelles érzések: nyilván akadtak a legfels?bb szinten is, akik komolyan számba vettek egy magyar katonai intervenciót, de legalábbis intenzív magyar politikai, titkosszolgálati jelenléttel, nyomással számoltak. A román szocializmus id?szakában ráadásul a románság hozzászókkott a gondolathoz, hogy a magyarok engedelmesen csendben maradnak, hogy valódi képviselő hóján csak pártállami szószólók vannak, akik nemigen különböznek a diktátor más szolgáitól. 1990 márciusának egyik oka tehát a titkosszolgálatok és az új kormány félelme attól, hogy a demokrácia túlságosan felbátorítja a magyarokat. Másrészt ne becsüljük le az események spontán erejét sem: 1990-ben az állami televízió és rádió volt a leggyorsabb hírközl? eszköz; hogy valójában mi zajlik Marosvásárhelyen, azt mindenki csak rémhírekb?l, kósza értesülésekb?l ismerhette. Román részr?l ezek a híresztelések meglep? egységet mutattak, egy irányba mutattak: Vásárhelyen a magyarok ölik a románokat, mindenki kaszára, kapára, mert a magyarok visszaveszik Erdélyt!

Hogy a titkosszolgálat gerjesztette-e a pogromot? Határozott igennel válaszolhatunk, azzal a megkötéssel tehát, hogy egy id? után már nem kellett mit gerjeszteni, mindkét oldalon megindultak az emberek. Mindenesetre elgondolkodtató, hogy a nagyobb románlakta városokat már február elején uszító szöveg járta be, amelyben a marosvásárhelyi magyar lakosság állítólagos románellenes cselekedeteir?l tudósítottak ismeretlen feladók. A telex egyben felhívást is tartalmazott, hogy mindezt terjesszék „az összes *tevékenységi ágazatban*”. Márciusra pattanásig feszült a helyzet a városban, sikerrel járt a man?ver. Aztán pedig történt, ami történt – a román háttérhatalom legnagyobb meglepésére jó id?re gátat szabtak a magyarok politikai és lelki felszabadulásának. Harminc év után azt mondhatjuk, jól számítottak. Magyar polgármestert többszöri nekifutásra sem tudnak választani Marosvásárhelyen, a városból magyarok tízezrei települtek külföldre 1990 óta, és m?ködik az asszimiláció is, magyar nev? és anyanyelv? emberek mondogatják, hogy ez mégiscsak Románia, ne magyar, hanem román iskolába írassuk a gyereket, hátha viszi valamire.

Viszi, persze: magyarból román lesz.

1990 óta magyarok és románok tovább kerülgetjük egymást. Sem kiköpni, sem lenyelni nem tudjuk a fekete márciust. Amikor éppen elül a vihar, és egy pillanatra kikacsint a nap a felhők mögül, érkezik egy újabb incidens, olyasmi, mint az úzvölgyi emlékezháború. És bár elfogultak nem szeretnénk lenni, legkevésbé a magyarok szítják a feszültséget. Mindenesetre a fekete március ott ül a szívekben, és egyelőre senki sem tudja kivetni onnan.

Szentesi Zöldi László - www.demokrata.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló